

Fördjupad barnkonsekvensanalys

Ärendenamn/Ärendenummer:	
Handläggare:	Jonas Tingvall
Ansvarig chef:	Tommie Eriksson
Verksamhet:	Fastighetsenheten
Barn/grupp av barn som berörs av detta beslut	Barn i skol- och förskoleverksamhet inom Ekebyhovsskolans område Barn i planerad skol- och förskoleverksamhet inom skolområdet
Datum:	2020-10-20

Inledning

En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa. För att säkerställa att barns bästa tillgodoses samt att barns rättigheter beaktas, ska en barnkonsekvensanalys (BKA) göras i samtliga ärenden som får påtagliga, direkta eller indirekta konsekvenser för såväl enskilda barn som grupper av barn.

Bakgrund

Fastigheten Ekebyhov 1:391, där nuvarande Ekebyhovsskolan är belägen, är planlagd och lämpar sig väl för skolverksamhet. Dagens skolbebyggelse och gårdsytor bedöms däremot inte kunna nyttjas långsiktigt med anledning av bristande standard och funktionalitet, både tekniskt och verksamhetsmässigt. Kapaciteten är också för låg, både för dagens- och framtida behov. Ekebyhovsskolan innehåller en F-6 skola med totalt 575 elever varav 60 elever går på grundsärskola respektive kommungemensam undervisningsgruppen för elever med diagnos inom autismspektrum. Inom området finns också en kommunal förskola med cirka 100 förskolebarn.

För att klara skolans behov av utbildningslokaler har fyra paviljonguppställningar med tidsbegränsade bygglov över tid etablerats inom- och kring skolområdet.

Mot bakgrund av detta har Ekerö kommun påbörjat ett planarbete på del av fastigheten Ekebyhov 1:1, för att bygga en ny större Ekebyhovsskola, till vilken hela den befintliga verksamheten planeras att flyttas. Den befintliga kommunala förskolan kommer att drivas vidare i befintliga lokaler med befintliga skolgårdsytor.

Efter ett ordförandeförslag beslutade kommunstyrelsen att ingå en avsiktsförklaring med en exploatör ("exploatören") om förvärv, utveckling och förvaltning av skolfastigheten Ekebyhov 1:391 med två nya skolbyggnader. Den ena byggnaden anpassas till skoloperatören Internationella Engelska Skolan ("IES") för cirka 600 grundskoleelever (F-9) och den andra till Birkaskolan ("Birkaskolan") för cirka 600 grund- och förskoleelever (F-9). Birkaskolans nya byggnad ersätter deras befintliga lokaler inom Tappströmsskolans område. Den senare är nödvändig eftersom bygglov för befintlig skolbyggnad går ut och en förlängning ej kan medges.

Utvecklingen av skolområdet med byggnader är delvis beroende av befintliga verksamheters flytt till nya skollokaler på Bryggavägen. Birkaskolans byggnation påbörjas parallellt med att befintlig skolverksamhet inom området bedrivs. När befintlig verksamhet avflyttar rivs befintliga lokaler och färdigställande av skolgårdsområdet, med parkeringsytor, för Birkaskolan kan ske. Därefter påbörjas byggnation av skola för IES.

Befintlig pågående skolverksamhet inom området kommer således att påverkas av byggnation (preliminärt cirka 18 månader) av Birkaskolan, eftersom arbetsområdet angränsar till befintlig skola.

I anslutning till skolfastigheten ligger Björkuddsvägen som angör till Ekerövägen norrut via Ekuddsvägen. Tillåten hastighet på Björkuddsvägen är 30 km/h, en separat GC-bana finns på sträckan norrut. Vägen är lågt trafikerad, men under morgnar och eftermiddagar, då många föräldrar ska lämna och hämta sina barn både på skola och förskola, ökar trafiken markant på sträckan. En mindre parkering används av både förskola och skola. Den större södra parkeringen ligger utanför skolfastigheten och delas mellan skolan och idrottsverksamheten i intilliggande sporthall.

Detta bidrar till att det under eftermiddagar kan vara förhållandevis mycket trafik till och från parkeringsplatsen. Dagligen parkerar bilar längs med Björkuddsvägen under de mest trafikerade tiderna.

Trafiksituationen kommer att påverkas under utvecklingen av skolområdet, bland annat med anledning av byggtrafik till och från arbetsområdet. Exploatören kommer tillsammans med kommunen, i samband med utvecklingen av skolområdet att förbättra- och utöka kapaciteten av parkeringsplatser i området, även CG-vägen och in- och utfarter längs skolfastigheten kommer att förbättras, avseende funktion och säkerhet.

Vad får beslutet för påverkan på barn?

Skolfastigheten planeras att exploateras i etapper, där Birkaskolan uppförs först, och därefter IES. Verksamheten inom skolområdet kommer att påverkas av uppförandet av Birkaskolan eftersom uppförandet av IES förutsätter en flytt av Ekebyhovsskolans verksamhet till nya skollokaler på Bryggavägen.

Tidigt i byggprocessen ligger en flytt av kök och matsal som idag är lokaliserade på platsen för den nya Birkaskolan. En tillfällig kök- och matsalslösning löses i paviljonger, preliminärt strax söder om fastigheten. Exploatören väljer att tidigarelägga denna flytt då det finns ett värde i att ersätta dagens bristfälliga lokaler och funktioner snarast möjligt. Nuläget och behovet har diskuterats mellan exploatören och verksamheten samt kommunens sakkunniga inom matproduktion. Tillgänglighetsfrågan är central vid utformning och placering av den tillfälliga lösningen.

För att bereda plats för Birkaskolan behöver också en tillfällig paviljong för särskolans fritidsverksamhet flyttas en kortare sträcka inom skolgården. Flytten sker under ett skollov.

Befintliga lokaler för slöjd behöver ersättas med i första hand befintliga lokaler inom skolområdet och i andra hand med paviljonger. En dialog ska ske för att finna den för verksamheten mest optimala lösningen.

Etablering av arbetsområdet för projektet medför att vissa skolgårdsytor kommer att behöva tas i anspråk från befintliga skolverksamheter.

Under upphandlingsskedet, i god tid innan en etablering sker, kommer en ny konstgräsplan att uppföras inom befintligt skolgårdsområde, detta eftersom den nuvarande konstgräsytan ligger inom arbetsområdet.

Själva byggnationen av Birkaskolan kommer att ställa höga krav på exploatören att säkerställa en säker och godkänd arbetsmiljö kring arbetsområdet där skolverksamhet pågår. Området kommer att avskärmas med ljudisolerande plank för att minimera störning från buller men också från dammspridning. Störande arbeten förläggs i möjligaste mån utanför skoltid. Transporter till- och från arbetsområdet sker efter klockan nio för att undvika perioder av ökad trafikbelastning i samband med avlämning av skolbarn. Etablering av arbetsområdet och rivning av befintligt kök och matsal planeras att förläggas till lov.

Inom det sammanlagda området som på fastigheterna Ekebyhov 1:391 och Ekebyhov 1:508 i detaljplan är angivet som mark för skola, bedöms av exploatören att en sammanlagd friyta på ca 18 000 kvm kan tillskapas. Detta motsvarar cirka 15 kvm per barn. Friytan föreslås i huvudsak placeras i anslutning till skogen väster om skolområdet, men mindre delar föreslås placeras mot Björkuddsvägen och planeras utgöras av cykelparkering. Dagens skolverksamhet (exklusive förskola och särskola) har en friyta om cirka 17 kvm/barn.

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (art. 2)

Under ombyggnationen finns en grupp elever som man måste ta särskild hänsyn till där 60 elever går i grundskola respektive i den kommungemensamma undervisningsgruppen för elever med diagnos inom autismspektrum. Denna elevgrupp har särskilda behov och behöver därför identifieras särskilt för att undvika en situation där elevgruppen och dess behov inte tillgodoses.

Vissa elever i denna grupp har svårt att hantera plötsliga förändringar och därför bör detta undvikas i den mån det går. Exempelvis kan dessa elever ha svårare att hantera de omställningar en ombyggnation på befintlig skolgård kan medföra. Särskild hänsyn måste även tas till tillgängligheten generellt för samtliga planerade förändringar så som flytt av grundsärskolans paviljong, ny placering/flytt av kök och matsal etc. Det är viktigt att minimera antalet större förändringar för denna elevgrupp, så som byte av matsal.

För att minimera risk att elever i grundsärskola och i den kommungemensamma undervisningsgruppen i högre utsträckning missgynnas är det av stor vikt att befintlig skola hålls informerad om förändringar så att personal i god tid kan informera eleverna.

Eleverna måste även ha god tillgänglighet vid parkering och entré till skola etc. Ett stort antal av dessa elever är berättigade skoltaxi och det är viktigt att dessa taxibilar kan komma fram vid skolans start och slut.

Barnets bästa (art. 3)

Trafik

Ökad bilism under de senare decennierna har lett till att barns rörelsefrihet har minskat. Barn i 7-9 årsåldern tog sig i större utsträckning själva till platser som skolan, fritidsverksamheten eller lekplatsen i början på 2000-talet, än 20 år tidigare. Barnens rörelsefrihet beror på föräldrarnas uppfattning om den fara barnen kan utsättas för (Trafikverket). Enligt de transportpolitiska målen (2008/09:93) ska barn och ungdomars rörelsefrihet ges särskild uppmärksamhet vid utformning av transportsystemet. Trafikmiljön ska uppfattas som säker och trygg av såväl barn och ungdomar som vuxna, och barn bör i större utsträckning kunna förflytta sig på egen hand.

Enligt Ekerö kommuns översiktsplan ska människors hälsa och säkerhet beaktas vid planering av bostäder och verksamheter. Detta innebär bland annat att trafikmiljöer ska utformas så att man erhåller god trafiksäkerhet och en attraktiv miljö för oskyddade trafikanter. Detta är särskilt angeläget vid skolor, förskolor och idrottsanläggningar. (Ekerö kommun)

Som underlag till detaljplanen för den nya skolan vid Bryggavägen skickade planeringsenheten hösten 2019 ut en enkät till alla vårdnadshavare till elever på Ekebyhovsskolan, i syfte att få kunskap om barnens färdväg till och från skolan och föräldrarnas syn på tryggheten längs barnens skolvägar. Enkätsvaren visar att 4 av 5 av vårdnadshavarna känner sig trygga med hur barnen tar sig till/från skolan. Otryggheten är större bland vårdnadshavare till de barn som åker buss eller cyklar till och från skolan. För att öka tryggheten föreslår föräldrarna främst förbättrad belysning och trafiksäkra gång- och cykelvägar samt mer barnvänliga trafikregler längs dessa.

Förutsättningarna för barn att själva kunna ta sig till och från den befintliga skolfastigheten är förhållandevis goda, då den är lokaliserad centralt i tätorten med ett relativt välutbyggt gång- och cykelvägnät. Då friskola planeras på fastigheten innebär detta dock sannolikt ett större upptagningsområde och därmed längre skolväg för en del elever, vilket kan medföra sämre möjlighet att självständigt ta sig till skolan för dessa elever. På grund av att föreslagen utveckling på fastigheten innebär en utökning av skolverksamheten och i form av friskolor med ett större upptagningsområde än en kommunal skola, kan det antas leda till mer biltrafik till och från skolan jämfört med nuläget. Det är därför av stor betydelse att en trafiksäker miljö kan upprätthållas kring skolan.

Under byggtiden är det av största vikt att en god planering av leveranser och transporter utförs för att minimera risken för att detta sker under de mest trafikerade perioderna på morgon och eftermiddag. Tung trafik får ej köra via allén på Björkuddsvägen. Barnsäkerheten är prioriterad och vid behov ska vakt utanför fordon användas vid förflyttning inom skolområdet.

Under byggtiden är det viktigt att skolvägar samt avlämning/upphämningsplatser för de elever som tar sig till och från skolan med bil, till fots, på cykel eller med skolbuss upprätthålls. Avseende skolbuss så anländer två större bussar varje morgon till Ekebyhovsskolan och lämnar ca 90 elever. Skolbussarna måste ha utrymme att vända även under en ombyggnation. Som tidigare nämnt åker ett stort antal av grundsärskolans och elever i den kommungemensamma undervisningsgruppen skoltaxi, även dessa måste ha plats att lämna och hämta elever intill skolan. Ett antal vårdnadshavare lämnar och hämtar barn på skola/förskola eller fritids och även här måste det finnas säkra avlämningsplatser. Skolans personal måste ha tillgång till minst samma parkeringsmöjligheter som nu.

Utemiljö/friyta

Enligt plan- och bygglagen ska det på en tomt som ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförlig verksamhet, eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering, ska man i första hand ordna friyta (8 kap. 9 § andra stycket PBL). Boverket är ansvarig förvaltningsmyndighet för plan- och bygglagen och har tagit fram allmänna råd som innehåller generella rekommendationer om tillämpningen av kraven på friyta enligt PBL. De allmänna råden anger hur någon lämpligen kan eller bör handla för att uppfylla föreskrifterna. Om rekommendationerna inte följs på det sätt som anges i de allmänna råden, ska det kunna visas att de bindande reglerna ändå uppfylls.

Enligt Boverkets allmänna råd bör vid placering och anordnande av friytor för lek och utevistelse vid förskolor särskilt beaktas friytans storlek, utformning, tillgänglighet, säkerhet och förutsättningarna att bedriva ändamålsenlig verksamhet. Med ändamålsenlig verksamhet avses att friytan kan användas till lek, rekreation samt fysisk och pedagogisk aktivitet för den verksamhet som friytan är avsedd för. Friytan bör vara så rymlig att det utan svårighet eller risk för omfattande slitage går att ordna varierande terräng- och vegetationsförhållanden och den bör kännetecknas av goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet. Friytan bör placeras i direkt anslutning till byggnad som innehåller lokaler för förskola, skola för årskurs F-6, fritidshem eller liknande och bör placeras i direkt eller nära anslutning till skola för årskurs 7-9. I samtliga fall bör eleverna självständigt kunna ta sig mellan byggnaden och friytan. (Boverket)

Ett rimligt mått utifrån antalet barn, enligt Boverket, är 40 m² friyta per barn i förskolan och 30 m² friyta per barn i skolan. Boverket hänvisar även till forskning som visar att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3 000 m², då en barngrupp på en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov. Forskning visar även att barn som har tillgång till rymliga, naturliga och varierade utemiljöer får förbättrad koncentrationsförmåga och nattsömn, rör sig mer och kan vara ute större del av dagen utan att utsättas för mycket solljus (Boverket och Movium). En naturlig och rymlig utemiljö är av betydelse även ur jämlikhetssynpunkt. I naturen blir leken mer fri och öppen och fler barn, både pojkar och flickor, i olika åldrar ges möjlighet att delta på sina villkor (Mårtensson 2012).

Enligt den princip om "lekvärdesfaktor" som tagits fram av Malmö stad, kan en mindre friyta delvis kompenseras genom åtgärder som höjer gårdens övriga lekvärdesfaktorer. Detta innebär att förskolegården utformas med olika zoner, hög grad av tillgänglighet, varierad och naturlig vegetation och topografi, lekutrustning som integreras i landskapet, inslag som möjliggör omvärldsförståelse samt möjlighet till samspel mellan ute och inne, kan även en mindre förskolegård utgöra en bra lek miljö. Möjligheten att skapa goda vistelseytor blir på alltför små ytor dock begränsade. Metoden bör därför endast användas vid förtätning av innerstadsområden (Malmö stad).

Enligt riktvärdena för trafikbuller bör på en skolgård den ekvivalenta bullernivån 50 dBA, räknat som årsmedeldygn, inte överskridas på de delar av gården som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet. Vidare bör den maximala nivån 70 dBA inte överskridas på dessa ytor. En målsättning kan vara att övriga vistelseytor inom skolgården har högst 55 dBA som ekvivalent nivå samt att den maximala nivån 70 dBA överskrids maximalt 5 ggr per genomsnittlig maxtimme under den tid som skolgården nyttjas. (Naturvårdsverket)

Inom planarbetet för den nya skolan vid Bryggavägen har eleverna på Ekebyhovsskolan fått lämna sina synpunkter kring hur de upplever skolgården idag och hur de skulle vilja att skolgården var. Bland annat framkom att skogen är populär, framför allt bland de yngre barnen. Där går det enligt barnen bland annat att leka, bygga koja, klättra i träd, gömma sig, röra sig fritt och utforska. De äldre barnen uppskattar att det är mysigt, lugnt och går att hitta på saker där. Gräsplanen är omtyckt av barn i alla åldrar eftersom det går att spela fotboll där. Även läktaren där det går att hänga med kompisar uppskattas. Men gräsplanen utpekas även av många som en sämre plats. Argumenten till det är bland annat att det inte är en rolig plats för de som inte gillar fotboll, att den är för liten och att det ofta blir bråk där och att killarna "kör för hårt" och tjejerna inte kan eller får vara med. Flera av de äldre barnen pekar som positiva platser ut platser som de anser som lugna, till exempel bredvid matsalen, vid trappan och i skogen. Där menar de att de kan hänga och prata. Parkeringen är enligt de mindre barnen, en dålig plats eftersom det är läskigt med bilar som de upplever ska köra på dem. Även flera av de äldre barnen anser att parkeringen och andra platser nära bilar är negativa. De asfalterade ytorna närmast byggnaderna anses av flera klasser som sämre platser. Vanligt förekommande argument är att det inte finns något att göra där och att det är högljutt. Vid "slussen" och matsalen (där många barn passerar) tycker en del av de yngre barnen att de får höra fula ord och dumma kommentarer från de äldre barnen. Barnens synpunkter visar bland annat att det vid trängsel på skolgården ökar risken för konflikter och att det finns ett behov av lugna platser där barnen kan dra sig undan.

Friytans föreslagna placering i anslutning till skogen väster om skolområdet innebär goda förutsättningar för en bra utemiljö för barn. Delar av skogen, som av dagens elever upplevs positiv, kan nyttjas för lek och undervisning. Det skyddade läget utan större trafikerade vägar, innebär även en trygg och bullerskyddad utemiljö. För att uppnå tillräcklig friyta enligt nationella rekommendationer krävs för de totalt cirka 1 200 skol- och förskolebarnen en yta på drygt 38 000 kvm. En mindre friyta inom skoltomten kan delvis kompenseras av tillgång till angränsande eller närliggande ytor som kan nyttjas av barnen. Om ytorna ska kunna fungera som friytor på det sätt som bedöms vara förenligt med 8 kap. 9 § andra stycket PBL, ska barnen i stor utsträckning självständigt kunna ta sig till och från dessa ytor. Om barnens friytor hänvisas till områden utanför skolområdet ökar risken att barnen inte kan nyttja dessa ytor i tillräcklig utsträckning, då personalen på skolan kan uppleva att de inte har uppsikt över barnen. Om skolgården dessutom hägnas in minskar barnens tillgång till friytorna utanför skolområdet avsevärt.

Att skolverksamhetens friytor förskjuts till annan mark medför dessutom ökat slitage på de allmänna ytorna och därmed ökade driftkostnader för dessa. Om skolverksamhetens friytor förläggs till ytor som används av allmänheten, som exempelvis aktivitetsytan söder om skolan eller skogen intill, kan detta även få konsekvenser för allmänhetens tillgång till dessa ytor. Barn som inte är elever på skolan kan därmed få mindre tillgång till dessa ytor.

För grundsärskoleelever bör skolgården fortsatt vara inhägnad och det måste finnas ett stort utbud av olika aktiviteter. Detta eftersom denna elevgrupp kan ha svårt med den kreativa förmågan och behöver därför erbjudas konkreta saker och aktiviteter på skolgården.

Tillfällig matsal

För den tillfälliga matsalen som planeras att uppföras behöver behov för elever med särskilda behov särskilt beaktas. Möblering bör vara flexibel eftersom vissa elever kan vara högljudda och i behov av snabb transport med rullstol ut ur lokalen. Den tillfälliga matsalen måste vara tillgänglighetsanpassad och det behöver finnas god tillgång på platser för elever och personal. För att upprätthålla en god miljö i matsalen bör exempelvis bullersäkrade ytor och avskärmningar upprättas för att minska stress och öka trivseln för eleverna under tiden de äter lunch. Det är även viktigt att tillfälliga lokaler uppfyller de krav/behov som en ordinarie matsal har.

Byggentreprenad

Byggprojektet består av två etapper där etapp 1 omfattar uppförandet av Birkaskolans nya lokaler och etapp 2 omfattar byggnation av skolan för IES.

Entreprenadarbetena i etapp 1 beräknas pågå i cirka 18 månader från etablering till färdigställande av Birkaskolans lokaler. Färdigställandet anpassas i tid så att Birkaskolans lokaler färdigställs parallellt med den nya skolan på Bryggavägen, som preliminärt ska vara klar för inflyttning HT 2024. Parkeringsytan i anslutning till Birkaskolans nya byggnad färdigställs under sommarlovet 2024, efter avetablering av paviljonguppställning med tidsbegränsat bygglov.

Etapp 2 påbörjas efter att Ekebyhovskolans verksamhet flyttat till nya lokaler på Bryggavägen. Även denna etapp beräknas pågå i cirka 18 månader.

Båda etapperna påbörjas med rivning av befintliga byggnader för att göra plats för de nya skollokalerna. Rivningsarbeten ska i den mån det är möjligt planeras till skollov för att minimera påverkan för befintliga verksamheter på platsen.

Det är omöjligt att genomföra byggprojekt utan att buller eller damm förekommer. Byggentreprenören ska planera arbetena för att i möjligaste mån reducera dammande arbeten och buller under skoltid. Dammbindande åtgärder ska ske vid t.ex. rivningsarbeten

Byggarbetena ska uppfylla Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser, NFS 2004:15. Ljudreducerande staket ska uppföras i erforderlig omfattning, dessa utrustas med "kikhål" för att nyfikna barn ska kunna hålla sig uppdaterade om byggprojektets framfart.

Arbetsområdet ska vara inhägnat och grindar ska hållas stängda för att minimera risken att barn tar sig in på byggarbetsplatsen. Botten på byggställning ska kläs in med skivmaterial för att undvika klättring. Lyft med lyftkran över befintliga lokaler eller skolgård är ej tillåtet utan att gården temporärt spärras av.

Organisation under byggtiden

För att befintlig verksamhet ska kunna bedrivas utan större störningar under byggnationen måste ett samarbete finnas mellan kommunens fastighetsfunktion, med ansvar för fastighetsförvaltning och projektledning, och exploatören med ansvar för byggprojektet. Kommunikation är viktig för att befintlig verksamhet på förskola och skola ska få adekvat information samt kunna vara delaktiga i planeringen kring större förändringar inom skolområdet. Exploatören har i hyresavtalen förbundit sig att ha en proaktiv dialog med verksamheter inom skolområdet och första- och andrahandshyresgästen (kommunen respektive Birkaskolan). Exploatören ser gärna att pedagogiska moment, till exempel studiebesök, kan planeras in med berörda verksamheter.

Det behöver även finnas en utpekad ansvarig för planering och kommunikation med medborgare/vårdnadshavare från antingen exploatören eller byggentreprenör, så att inte lärare eller skolledningens tid tas från eleverna och istället går till kommunikationsuppgifter kopplat till bygget.

För att minimera risk att elever i grundsärskolan och i den kommungemensamma undervisningsgruppen i högre utsträckning missgynnas är det av stor vikt att skolan hålls informerad om förändringar så att personal i god tid kan informera elever och vårdnadshavare.

För elever i befintlig skola är det angeläget att minimera tiden de behöver vistas i temporära lokaler samt de störningar de utsätts för i form av ett pågående bygge. Därför är det angeläget att den nya Ekebyhovsskolan vid Bryggavägen håller tidplan.

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6)

Friytans placering bedöms ha en positiv påverkan på barns förutsättningar för en optimal utveckling, då den möjliggör en lugn och skyddad utemiljö med tillgång till naturlig terräng och vegetation. Bristen på tillräcklig friyta kan få negativa konsekvenser för barns förutsättningar för en optimal utveckling. Trängsel på skolgården kan förutom

minskade möjligheter för barn att röra sig fritt, även öka risken för konflikter. Möjligheten att dra sig undan och finna en lugn plats försämras även vilket kan få negativa konsekvenser särskilt för barn som till exempel på grund av funktionshinder har ett stort behov av detta.

Rätt till delaktighet (art. 12)

Med anledning av tidsbrist har berörda barn i detta beslutskede inte tillfrågats. Däremot har barnens synpunkter inhämtats av planeringsenheten som en del i detaljplanearbetet för skolprojektet på Bryggavägen, då barnen även har gett sin syn på befintliga lokaler och miljöer. Det finns aspekter som talar mot att i detta skede ytterligare inhämta barns synpunkter kring detta beslutsärende eftersom förslaget är långt gånget och ett definitivt beslut kommer att fattas inom kort. Det blir då otidligt vad det är barnen faktiskt kan påverka i detta skede av processen. Vid inhämtande av barnens perspektiv ställs höga krav på återkoppling och hur man använt barnens perspektiv i den fortsatta processen. Det blir därför viktigt att barns perspektiv inhämtas i ett senare skede, avseende frågor de kan påverka. Exempelvis hur bygget ska genomföras avseende exempelvis utformning av skolgård. Förutom att det är en rättighet för barn att få uttrycka sina åsikter och få dem beaktade skulle barnens röster ge vuxna nödvändig och värdefull kunskap inför ett beslut om exempelvis detaljutformning av skolgården.

Rektor för Ekebyhovsskolan och grundsärskolan har uttryckt vad som är viktigt för elever i grundsärskolan och i den kommungemensamma undervisningsgruppen och deras perspektiv har således beaktats.

Andra rättigheter som berörs av detta beslut:

X	Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård (artikel 23, 24 och 39)
	Rätt till en trygg och säker uppväxt, skydd mot alla former av våld och övergrepp (art. 19, 32-40)
X	Rätt till utbildning (artikel 28 och 29)
	Rätt till social trygghet och skälig levnadsstandard (artikel 26 och 27)
X	Rätt till vila, lek, kultur och fritid (artikel 31)
	Rätt till information och demokratiska rättigheter (artikel 12, 13, 14, 15, 16 och 17)
	Rättigheter som rör föräldraskap och omhändertagande (artikel 5, 9, 18, 20, 21 och 25)
X	Rättigheter kopplade till fungerande samhällsservice och samhällsplanering (artikel 12, 24, 26, 31 m.fl.)
	Rättigheter för barn från minoritetsgrupper, barn på flykt samt barn i asylprocessen (artikel 7, 8, 9, 10, 20, 22 och 30)

Beskriv hur de rättigheter som berör beslutet har beaktats:

Rätt till bästa uppnåeliga hälsa, artikel 23 och 24

Framför allt buller men även eventuell påverkan av damm, säkerhet. Påverkan under byggtiden men även när skolan är klar; ljudmiljön för eleverna på skolan samt förskolebarn (även Ekebyhovs förskola).

Då Björkuddsvägen är relativt lågt trafikerad med tillåten hastighet 30 km/h, är bedömningen i detta skede att riktvärdena för trafikbuller på skolgårdar kan klaras på platsen. Detta bör dock säkerställas i senare skede.

En paviljongetablering av kök och matsal ger en ökad kvalitet för eleverna eftersom paviljongerna kommer att tillgodose dagens behov av kapacitet, funktion och arbetsmiljö som de befintliga lokalerna och funktionerna ej uppfyller.

Rätt till utbildning, artikel 28 och 29

Av ärendet står det klart att de elever som kommer att gå i skola på fastigheten samt de elever som kommer att börja i skola vid Bryggavägen kommer att ha rätt till utbildning. Den bedömning som görs är att barn i området kommer att ha god tillgång till skola och förskola.

En konsekvens av att fristående aktörer etablerar sig i området är att barn boende nära den fristående aktören inte säkert kommer att få plats i skolan. Detta eftersom ett vanligt förfarande som tillämpas av fristående aktörer då det inte finns plats för alla som söker är anmälningstid, dvs. kötid. Eftersom en kommunal skola planeras etableras vid Bryggavägen är bedömningen att elever boende i området trots detta kommer att ha relativt god närhet till skola. Bedömningen är således att vårdnadshavare och elever i kommunen på lång sikt kommer att ha god tillgång till val av såväl kommunal som fristående skola.

Under byggtiden är det viktigt att säkerställa att rätt till utbildning upprätthålls, och att skolornas undervisning då fortsatt håller en god kvalitet trots att det byggs i närområdet. För barn och elever i befintlig verksamhet bör omflyttningar så som flytt av byggnader eller rivning av byggnader eller uppförande av paviljonger ske under tid då ordinarie verksamhet är stängd för att minimera negativa effekter på undervisningen.

Rätt till vila, lek, kultur och fritid, artikel 31

Skoltomtens placering intill Ekebyhovsdalen och med närhet till Ekebyhovsparken, Jungfrusundsåsen och Träkvistavallen innebär goda förutsättningar för elevernas möjlighet till kultur, fritid och rekreation. Enligt exploatören kommer en total friyta på ca 22 000 kvm finnas inom skolområdet. Friytan föreslås placeras mot skogen väster om skolområdet, vilket bedöms vara positivt för barn då delar av skogen kan nyttjas för lek och undervisning. Placeringen innebär även goda förutsättningar för en lugn och trygg utemiljö för barn. Delar av den föreslagna friytan är dock avskild från övrig friyta genom byggnadens placering och utgörs av cykelparkering. Ytor för cykelparkering bör inte inräknas i friytan, då dessa inte kan användas för lek på ett lämpligt sätt. Delat på antalet barn innebär detta ca 15 kvm per barn (cykelparkeringen inräknad). För att komma upp i de rekommenderade 38 000 kvm krävs alltså att ca 20 000 kvm friyta förläggs utanför skolområdet, vilket skulle omfatta hela aktivitetsytan söder om Ekebyhovsskolan samt en del av skogen väster om skolområdet.

En mindre friyta kan enligt principen om "lekvärdesfaktor" ibland kompenseras genom att kvalitén hos friytan förbättras. Detta innebär att stor vikt bör läggas vid utformning av skolgården så att denna utformas bland annat med en stor variation av platser och lekmiljöer, vilket bör redovisas i bygglovskedet. På en alltför liten friyta blir dock möjligheterna att skapa tillräcklig variation och tillgänglighet för alla oavsett individuella förutsättningar, ålder, konststillhörighet, intressen och behov begränsade.

Exploatören hänvisar även till schemaläggning av raster som en lösning för att inte alla 1200 barn ska vara ute samtidigt. Detta ställer krav på skolverksamheterna och under lunchtid är det troligt att samtliga barn ska ha rast under en period av ca 1,5-2 timmar. För de mindre förskolebarn som eventuellt sover utomhus under lunchtid kan det stora antalet barn som har rast samtidigt innebära försämrade möjlighet till vila på grund av hög ljudvolym från skolan.

Exploatörens förslag innebär att friytan för eleverna på Ekebyhovsskolan, grundsärskolan och den kommungemensamma undervisningsgruppen under byggtiden kommer att minska. Detta beror dels på att delar av skolgården blir arbetsområde som stängslas in och tas i anspråk för rivning och byggnation av ny skolbyggnad. Påverkan i yta blir störst för särskoleeleverna, dock har de fortfarande relativt sett stor friyta per elev (50 kvm).

Det är viktigt att samtliga elever i befintlig verksamhet fortsatt har tillgång till sin skolgård under tiden för bygget. Om delar av skolgården försvinner bör eleverna kompenseras med nya eller andra aktiviteter under tiden de inte kan nyttja skolgården till fullo. Man behöver också säkerställa att byggtrafik och avspärrningar för byggområden är säkra och inte inverkar på lektyor där barn vistas eller övergångar mellan byggnader (idrott, matsal, etc.).

Både Birkaskolan och IES avser att använda Mälaröhallen för sin idrottsundervisning. Då elevantalet inom skolområdet markant utökas ställer det krav på samordning vid schemaläggning. Andra skolor inom Ekerö kommun använder Mälaröhallen som komplement i sin idrottsundervisning och det bör säkerställas att detta är möjligt även i framtiden.

Övrigt / Slutsatser / Rekommendationer

- Att ytterligare skolkapacitet tillkommer centralt i kommunen är positivt för barn. Platsen är väl lämpad för skolverksamhet med tillgång till bland annat naturmiljöer. Att Birkaskolan ges möjlighet att etablera sig inom området, och därmed finnas kvar i relativ närhet till nuvarande lokalisering, är av stor betydelse för skolans elever.
- En ombyggnation parallellt med befintlig undervisning kommer att få negativa konsekvenser på kort sikt för de elever som under perioden går i berörda skolor. För att minimera de negativa konsekvenser, som har identifierats, är det viktigt att man genomför föreslagna åtgärder i barnkonsekvensanalysen. På lång sikt är dock bedömningen att byggnationerna av skolor är positivt för Ekerö kommuns elever.
- Under byggnationen kommer en paviljonglösning för kök och matsal att etableras inom området, normalt sett är detta en negativ förändring för barnen. I detta fall kan de positiva konsekvenserna väga över eftersom nuvarande lokaler och funktioner är bristfälliga.
- Övriga behov av omflyttningar behöver ske i nära dialog med berörda verksamheter, för att finna lösningar som minimerar störningar för barnen. Stor vikt bör läggas på att tillgodose utökade önskemål från barn och verksamhet i tillfälliga lokaler, för att i viss mån kompensera för påverkan av omlokalisering.
- För att kravet på tillräckliga friytor enligt 8 kap. 9 § andra stycket PBL ska uppnås, behöver det i anslutning till skolan finnas ytor som för barnen är tillgängliga för lek och vila och som storleksmässigt är anpassade efter antalet barn. Trots schemaläggning av raster och att en del av friytan förläggs utanför skolområdet bedöms det som ett gränsfall om tillräckliga friytor kan uppnås. Tilläggas bör att dagens friytor i stort motsvarar exploatörens förslag. I exploatörens förslag visas på en kvalitativ planering av friytorna vilket ger en hög "levvärdesfaktor", som till del kan väga upp brister i friytor. En sammantagen bedömning är att den föreslagna verksamheten är till det bättre för barnen men inte enligt "barns bästa". För att bättre tillgodose barns bästa i beslutet kan en skolverksamhet med färre antal elever på platsen övervägas.
- Elever i grundsärskolan och i den kommungemensamma undervisningsgruppen med barn inom autismspektrumet har särskilda behov och enligt artikel 2 i barnkonventionen Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering måste det säkerställas att dessa elevers behov finns med genomgående i denna process. Identifierade risker och föreslagna åtgärder måste särskilt beaktas för denna målgrupp.
- Eftersom barns perspektiv ej har beaktats specifikt i detta beslutsskede blir det extra viktigt att barns perspektiv inhämtas i ett senare skede.
- Befintlig trafiksituation påverkas negativt av de planerade byggentreprenaderna. Om byggentreprenören har en god planering av leveranser och transporter samt en genomtänkt och välfungerande bygglogistik bedöms påverkan vara acceptabel. I och med projektets färdigställande kommer skolområdets trafik- och logistikfunktion att förbättras. Trafiksituationen för Ekuddsvägen kommer sannolikt att bestå tills andra planeringsinsatser eventuellt genomförs.

- Byggentreprenaden kommer att påverka Ekebyhovskolans verksamhet. Buller och damm kommer att förekomma under perioder. God kommunikation mellan exploatör/entreprenör och verksamhet/vårdsnadshavare kan lösa många frågor i ett tidigt skede. Med en god planering kan störande byggmoment, till exempel rivning, utföras på skollov för att minimera störning.

Referenser

Boverket: www.boverket.se

Boverket och Movium: Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö

Ekerö kommun: Översiktsplan för Ekerö kommun; till år 2030 med sikte på år 2050

Malmö stad: Lekvärdesfaktor för förskolegårdar i Malmö - med syfte att nå en hög lekkvalitet

Mårtensson, F. 2012. Hälsöfrämjande äventyr med naturen som distraktion, Socialmedicinsk tidskrift 3/2012, s.224-231

Naturvårdsverket: www.naturvardsverket.se

Trafikverket: www.trafikverket.se

Mål för framtidens resor och transporter, Prop. 2008/09:93